

لوتكەى توركيا-رووسيا لەبارەى ئىدلب

08-03-2020

نوسەرەگان

ناوەندى لىكۆلینەوہى رووداو

كورتە : ئەو راگەيەنراوہى كە دوای لووتكەى نىوان ئەردۆغان سەرۆكى توركيا و پۆتن سەرۆكى رووسيا لە V ئازار دەرچوو، ھەندىك خالى تىدايە كە پىويستە ھەلۆستەى لەسەر بكەين. پوتن گوتى دەقى رىككەوتنەكە لەسەر پاراستنى مەدەنيەگان و كۆتايھيئانە بە ناخۆشيەگانيان، ھەرۆھەا بۆ گەياندى ھاوكارى مرۆپيە بە ئاوارەگان و بۆ ريزگرتنە لە يەكگرتوويى خاكى سووريا.

ئەندامى ئەنجومەنى راۋىزكارىيى ناۋەندى لىكۋىلەنەۋەي رووداۋا

ئەو راگەيەنراۋەي كە دۋاي لووتكەي نىۋان ئەردۇغان سەرۋكى توركىيا و پۇتن سەرۋكى روسىيا لە ۷ ئازار دەرچوو، ھەندىك خالى تىدايە كە پىۋىستە ھەلۋەستەي لەسەر بگەين. پوتن گوتى دەقى رىككەوتنەكە لەسەر پاراستنى مەدەنىيەكان و كۇتايھىنەنە بە ناخۇشەيەكانيان، ھەرۋەھا بۇ گەياندنى ھاۋكارى مەۋىيە بە ئاۋارەكان و بۇ رىزگرتنە لە بەكگرتۋويى خاكى سوورىيا.

ئەردۇغانىش ئامازەي بەۋەدا كە پىۋىستە لە قۇناغى داھاتوۋدا حىساب بۇ رىگەي جنىف بگرتت. جەختىشى كىردەۋە لەسەر ئەۋەي كە ۋلاتەكەي پابەند دەبىت بەۋەلامدانەۋەي ھەر دەستدريژىيەك كە لەلايەن رىژىمى سوورىياۋە بگرتتە سەرى.

بەندەكانى رىكەوتنەكە

رىككەوتنى ئەمدىۋايەي نىۋان توركىيا و روسىيا پاشكۋىيەكى زىادكراۋە بۇ رىككەوتنى سوچى كە سى خالى سەرەكى لە خۇدەگرتت:

– درووستكردى رىپەۋىكى ئارام بە درىژىي ۱ كىلم لەسەرباكوۋرى رىگەي نىۋەۋەلەتى (M4) ، ۱ كىلم باشورى رىگاگە بە جۇرىك كە لەماۋەي ھەفتەبەكدا، ۋەزارەتى بەرگىرى ھەردوۋلا، ھەماھەنگىي بۇ ووردەكارىيەكانى بگەن.

– راگرتنى ھەموو چالاكىيە سەربازىيەكان بە درىژىي ھىلى تەماس لە ناۋچەي ئارامى ئىدلىبىدا كە لە نىۋەراسنى شەۋى پىنجشەممەۋە دەستپىدەكات.

– ئەنجامدانى دەۋرىيەي ھاۋبەشى روسى- توركى لە ۱۰ ئازارەۋە، لەسەر رىگەي ۋوشكانى (M4) لەنىۋان ناۋچەي تەرنەبەي خۇرئاۋاي سەراقب و عەين حور.

خۇپىندەۋە بۇ بەندەكانى رىكەوتنەكە

ئەم رىككەوتنە شەرىيەت دەداتە ھىلى تەماسى ئىستا و ئەمەش بەماناي ئەۋەدپت كە توركىيا تەنازولى كىردوۋە لە داۋاكانى پىشۋوتى كە داۋايدەكرد ھىزەكانى سەربە روسىيا و سوورىيا بچنەۋە ھىلەكانى پىش ھىرش و پىشلىكردنى رىككەوتنى ئەستانە، بەۋاتايەكى دىكە، رىژىمى سوورىيا تۋانىۋىيەتى زياتر لە ۱۰۰۰ كىلۋمەتر بخاتەۋە ژىر كىفى خۇي كە ئەمەش دەسكەۋتە بۇ سوورىيا. بەتايبەت دەسەلاتى رىژىم بەسەر شارى ستراتىژىي سەراقب درووستدەبىت كە حەلب و لازقىيە و لازقىيەۋ دىمەشق بەيەكەۋە گرىدەدات.

حكومەتى توركىياش بۇ ناۋخۇي توركىيا دەتۋانىت بلىت كە تۇلەي خۇپنى كىردۋەۋەۋە سەدان سەربازى لە ھىزەكانى سوورىيا كۈشتۋەۋە و پلانى روسى-ئىرانى-سوورى شىكستىھىناۋە لەۋەي بىخەنە كەنارىكى شەرمەزارى و قەيرانى نۇپى پەنابەرانى بۇ دروستبەكەن. ھەرۋەھا دەتۋانىت بلىت پارىزگارىشى لە كۇنتروۋلى خۇي بەسەر شارى ئىدلىب و دەۋرۋەرى كىردوۋە كە كارتىكە بۇ دانوستاندەكانى داھاتوو دەربارەي چارەنۋوسى سىياسى سوورىيا.

پۇتن گوتى: ھەمىشە لەگەل ھاۋبەشە توركەكانمان رىك نىن لە ھەلسەنگاندەكان دەربارەي ئەۋەي كە لە سوورىيا روودەدات بەلام، ھەموۋجارىك لە تەنگانەكاندا بەپشتبەستىن بەۋەي لەئاستى بالادا ھاۋبەشى بەدەستھاتوۋە، تائىستا تۋانراۋە زەمىنەيەكى ھاۋبەش بدۇزىنەۋە بۇ ئەۋ پىرسانى ناكۇكىمان ھەيە لەسەريان و ئەمجارەش ھەمان شت روويدا.

بەلام ئەمەش ۋەكو رىككەوتنەكانى پىشۋوتى لەنىۋان پوتن و ئەردۇگان لە ئەيۋلى ۲۰۱۸ پىناچىت كۇتاي بەجەنگى سوورىيا بىننىت.

ئەم شەرە لىدانىكى بەھىز بوۋ لەھەۋلە سەركەۋتۋەۋەكانى پىشۋوى پوتن لە يارمەتىدانى ئەردۇغان بەۋ ھىۋايەي كە توركىيا ۋەكو ئەندامىكى رۇژھەلاتىي ناتۋ يارمەتى روسىيا دات لە درووستكردى ناكۇكىي لە نىۋ ھاۋپەيمانىي سەربازى بەسەركرداپەتى ۋىلايەتە بەكگرتۋەۋەكانى ئەمرىكا.

ھەرۋەھا مېتومپىكى دابەشكەرىيىش لە نىۋو ئەورووپادا دەربارەي پەنابەران درووستىكىرد. ئەمەش پاش ئەۋەي توركيا رېككەوتنى خۇي لەگەل يەكپىتى ئەورووپا شىكاند لە ۋەستاندى رۇيشتنى پەنابەران بۇ ئەورووپا لەرىگەي خاكى توركياۋە. يۇنانىش سنوورى رۇژھەلاتى خۇي لەگەل توركيا داخست كە زۇربەي پەنابەرانى سووريا و پەنابەرانى دىكە لە ۋلاتانىترەۋە لەۋيۋە دەچنە ناۋئەوروپا و رېگەش نادات خەلك رابكات.